

KEDVES MÉDI!

Nagy örömet okozott szíves törődése a Bolyai-ünnepély-lyel kapcsolatban. Itt írom is a választ mély hálával. A Bolyai-ünnepélyre csak decemberben kerül sor valószínűleg 12-én. Ugyanis november 3-iki 150 éves évfordulót kívánjuk tudatosítani, de pont november 3-ának nagyon rossz a szomszédsága november 7-vel. Aztán míg tisztázni tudjuk a szereplőket, könnyen rámehet az október, november szükséges a meghívók elkészítésére, melyek művészi szinten vannak előirányozva, így a szétküldés és egyéb miatt célszerűnek látszik az óvatosság, és azért lett kikalkulálva december 12. Egyébként december 15-re esik Bolyai János születésnapja. Ez, minthogy szombatra esik most, pontosan erre a napra sem kerülhet a megemlékezés. Így aligha számíthatunk Lantos István előadására, ha csak decemberig nem jön vissza, és - a visszaérkezése valóban bizonyosra vehető lenne.

Mellékelem a hangverseny tervezetét. A Paganini-műsorszámra Kovács Zsuzsanna volna kiszemelve, aki a múlt alkalommal is az Akadémián nagy meglepedésre adta a Paganini-műsorszámát. Éppen ma adtam fel a levél részére, hogy a jelzett időben itthon lesz. Legutóbb egy esztendeig Moszkvában volt. Itthon is volt hangversenye éppen a Zeneakadémián, és megismételezte a Bolyai-estéről a Paganinit. Ha akadályozva lenne Kovács Zsuzsa, akkor kérni fogjuk a tájékoztatását.

Na de vannak még problémák. Kisebbik: Kisfaludy Sándor zeneművét zongorára az Aurora évkönyvben találtam. Erre azért esett a választás, mert Bolyai János zenei környezetét akarjuk megszólaltatni. Kisfaludy a "közfelfogást" képviseli, és még eddig talán sehol sem hangzott fel a nyilvánosság előtt. Vannak irodalmárok, akik Kisfaludy passziojáról nem is tudnak. Így az oruk alá dörpszölöm - az Akadémián tájékozatlanságukat.

De a nagyobbik: Mozart Marosvásárhelyen is szerepelt amikor Bolyai a podiumra lépett. A Varázsfuvola kitűnő adalék Bolyai eszmevilágához. Segítsen, hogy lehetne ezt az ügyet egyszerűen megközelíteni. A multkor megadott helyen kerestem az urat, akinek a nevét felírta, de bár a negyedik emeletet is bekalandoztam, nem tudtak összehozni a megnevezettel. Ismerve azonban az Akadémia szokását, technikai eszközökkel nem nagyon állhatunk elő. Csak valódi helyszíni előadással.

Tudna ebben segítségünkre lenni? A Hazafias Népfrontban már be is jelentettem, hogy kikérjük a tanácsát. Nagyon jól jönne, ha valahol rövidesen ezt meg is beszélhetnők, mert tapasztalásom szerint az idő sürget. A Mozart-részlet nagyon a szívémen van. De a süketségemmel, már nem tudok választani, amit javaslatba hoztam, az a szöveg miatt van. Az nagyszerűen jelezhetné az ünnepély célját. Mi volna a technikai lehetőség reá.

Margit most újra itthon van, így a régi óhajunk előtt nincs akadály, hogy egyszer MAGÁNAK a legalkalmasabb időben itthon láthassuk. Akármelyik napot választhatja, csak a most következő héten csütörtök volna kihagyandó, mert a házon készülő védőtető technikai ellenőrzése van előre kizsemelve. Nagytán jól kipanaszkodjuk magunkat. Mi is tele voltunk zürzavarral az elmúlt - hónapokban. Már meguntam a marhaságokkal a vitát. Na de ilyen az élet, és majd jön a mennyország!

Figyelmét újra mély tisztelettel köszönjük, és

v á r j u k ! ...

Kézcsékoló tisztelettel:

Budapest, 1973. IX.20.

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Erő

Mediém!

*Mivel most itthon leszek, nagyon örülnék, ha
egy napon vendégként lehetnék. Már a jövő hét talán
meghíroztam a városra váró Jeltővőket. Most igazán
alkalmas lenne a nyári jönnel, hogy itt ebédeljek,
utánna aztán ebédeljétek, a szombat délután
bejárnék, Jutján, mi az, ha a tizenhatodik napsz
nyugodtam. Várom, szeretettel fogad Margit.*

N e f e l e j t s ü k -

1823. november 3-án ad hírt Bolyai János, "semmiből egy új más világot" teremtett. Ma már ismerjük a "más világ" rangját az emberi gondolkodás történetében. És mondhatjuk, ehhez hasonló szellemi tett a "Kárpátmedencében" nem történt.

150 év után ideje, hogy tisztázott tények ismeretével tekintsünk vissza az emlékezetes pillanatra. Bolyai János nem volt "elzüllött genie", mint ahogy egyszer az Akadémián állították egy nem mindennapi órában. Nem volt "elmebajos" sem rosszul értelmezett életkörülmények indokolásával. És mindvégig küzdő emberként kezdte napjait, mint aki előtt az egész emberiséget érintő feladat áll. Ha Bolyai János arcvonása sehol sem pillantható meg hiteles megörökítésben, belső életének és gondolkodásának etikai rangja azonban megragadható. Nem a párbajait kell hiszékenyen, - együgyűen emlegetnünk, ha valami rendkívülit akarunk szédítésül terjeszteni, fogadkozására kell gondolnunk, ahogy eredményének birtokában írja: annyira a legfőbb érdeke, hogy az emberiségnek a lehető legnagyobb szolgálatára váljon, "dass er seinen eigenen Wert einzig nach der Fähigkeit bemisst und sich selbst stets nur in dem Masse schätzt, als er zu seiner eigenen Veredelung und somit zur Ausbildung des ganzen /Menschen/-Geschlechts beizutragen Kraft in sich fühlt".

A többféle hiresztelés között egynek van tárgyi alapja, és ez - Bolyai János szeretett hegedülni. Egy hegedűjátékáról a nyilvánosság előtt adatunk is van. 1843. május 4-én Marosvásárhelyt jótékony célra hangversenyt rendeznek. Ez alkalommal Bolyai János Paganinitől és Maysedertől ad elő néhány zenei számot. Hogy milyen esztétikai szinten hangzott az előadás, az mellékes. A lényeges, miben lelte örömét Bolyai János, mi volt a passziója. Lelki életének belső dinamikájához szolgáltat adatot ez a szereplés. Innen lehet megközelíteni a "hitvilágát". Okuljunk abból, amit egyszer Krbek köt a lelkünkre az egyik könyvében, a gondolat mellett ne felejtsük el a gondolkodót. Bolyai János etikai lenyűgözöttségéhez a zenei élet környezetében nem lépyegtelen adatokat szolgáltat. Az egyik hangversenyszám a marosvásárhelyi műsoron: "Magánydal Varás Sipból, Mozártól, Nagy Károly által." Nos, a "Varás Sip", Die Zauberflöte egyik

emelkedett pillanatából vehetjük Bolyai János életéhez a mottót.
A papok kórusából - Nr. 18. - zeng felénk: "Sein Geist ist
kühn, sein Herz ist rein" ... Bolyaira is talál a szózat! ...

S z ó l a l j o n m e g h á t -

a visszaemlékezés pillanatában Bolyai - "világa"
az egykori érzések "hangján"! ... A nyitányt adhatja a Nr.9. és a
Nr.10. Sarastro nagy "hanghordozásával" Die Zauberflöte emelkedett
jelenetében: "Mit reiner Seele ^{erklär} ich euch, dass unsere heutige
Versammlung eine der wichtigsten unserer Zeit ist" ... Ezután követ-
kezik megfelelő ~~mmmmmm~~ sikon egy vázlat Bolyai János szellemi
arculatáról. A helyeslés hangja erre lehetne a "Nr.18." Chor der
Priester a Varázsfuvola mesevilágában.

Ezután Bolyai János egyik műsorszáma szólalna meg a
Paganini részletekkel.

Közbeiktatásul Bécs egykori zenei újdonságaiból:
Schubert dalkompozíciója, Drang in die Ferne. Megjelent a Wiener
Zeitschrift egyik mellékletként 1823 tavaszán.

Azután újra Bolyai János egyik műsorszáma következne
Maysedertől. Mayseder Bolyai János bécsi környezetéhez tartozott.

Majd Kisfaludy Sándor két "Ongarese" kompozíciója
az egykori ^{Aynra} ~~Hebe~~ Zsebkönyv 1822, és 1823. évi mellékletéből.

Folytatásul Bolyai János további előadott műsorszáma
Paganinitől.

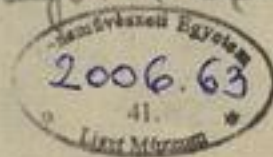
Befejezésül Beethoven "Pastoralsönete". A fiatal
Bolyai is talán úgy nézett szét maga körül a világban, ahogy Beethoven
az elragadtatásának pillanatában.

Sarlóska Ernő
Sarlóska Ernő.

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Ep. 1686 mell.

Dr. P R A H Á C S M a r g i t
tudományos kutató

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

1 0 2 1 B u d a p e s t, I I.

L a b a n c u t c a 17.

Küldi: Sarloska E.
1016 Budapest, I. Mészáros utca 40.

ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

1973. szept. 20.